

Cuprins

Lista autorilor

Cuvânt înainte (Mircea Martin)

Argument (Muguraș Constantinescu, Rodica Nagy)

Traducerile în secolul al XX-lea. Sub semnul complexității
(Muguraș Constantinescu, Daniel Dejica, Titela Vlceanu)

Abrevieri și convenții

I. CONTEXT LINGVISTIC, LITERAR, ISTORIC, GEOPOLITIC, SOCIAL, CULTURAL

Introducere (Ovidiu Morar)

Preambul

Situația traducerilor în limba română în contextul cultural-istoric al secolului XX (Ovidiu Morar)

Evoluția limbii române literare. Scurtă privire asupra limbii traducerilor în limba română din secolul al XX-lea (Rodica Nagy)

Sfârșit și început de secol; perioada interbelică

Sfârșit și început de secol (1895-1905) (Mariana Neț)

Perioada interbelică; tendințe (Muguraș Constantinescu)

Traducerile din limba engleză (Silvia Irimiea)

Cenzura în perioada comunistă

Cenzura în perioada comunistă: traducerile și problema străinului (Anda Rădulescu)

Traducerea literaturii franceze sub cenzura comunistă (Alina Pelea, Andreea Bugiac)

Traducerea literaturii engleze sub cenzura comunistă (Ana-Maria Pâcleanu)

Imaginea străinului

Imaginea străinului, filtrată și fasonată de traduceri (Muguraș Constantinescu)

Aclimatizarea numelor (Oana Sălișteanu)

Minorități etnice, politice, lingvistice

Literatura de expresie germană din România (Maria Sass)

Literatura idiș în versiune românească (Camelia Crăciun)

Literatura maghiară (Timea Berki)
Traduceri din literatura slovacilor din România (Dagmar Maria Anoca)
Minorități etnice, politici lingvistice: comunitatea poloneză (Olimpia Mitric)

Dinamica mentalităților și a traducerilor

Literatura dedicată mentalităților (Mariana Neț)
Literatura exilului (Dumitra Baron)
Cartea tradusă sub aspect bibliologic (Olimpia Mitric)
Dinamica traducerilor în perioada post-comunistă (1990-2000). Traducerea romanului britanic și american: o abordare cantitativă (Andi Sâsâiac)
Literatura polonă (Constantin Geambașu)
Literatura sârbo-croată

Instrumentele de lucru ale cercetătorului

Cel dintâi instrument de lucru: Bibliografia relațiilor literaturii române cu literaturile străine în periodice (Carmen Brăgaru)
Dicționarul cronologic al romanului tradus în România de la origini până la 1989 (2005) și Dicționarul cronologic al romanului tradus în România 1990-2000 (2017) (Oana Ursu)
Flori exotice. Traduceri din spații insolite, înregistrate în presa românească în perioada 1859-1964 (Carmen Brăgaru)
Începuturile hispanisticii și instrumente de cercetare (Coman Lupu)

Exempla

Problema neologismelor la Nicolae Iorga (Sanda Maria Ardeleanu)

Bibliografie selectivă

II. STATUTUL ȘI CONDIȚIA TRADUCĂTORULUI

INTRODUCERE

TRADUCĂTORUL ÎN SOCIETATEA ROMÂNEASCĂ

Statutul traducătorului și al interpretului. Legislația românească în materie de traducere și interpretare. Asociații (Veronica Manole, Daniela Măriucuța, Alina Pelea, Gina Puică)

Bilingvism și biculturalitate. Autotraducători. Scriitori bilingvi (Ileana Neli Eiben, Maria-Cristina Hetriuc)

Specificul autotraducerilor istratiene (Maria-Cristina Hetriuc)

INSTITUȚIONALIZAREA TRADUCERII

Traducerea în universitățile românești în secolul XX (Roxana Petcu, Rodica Baconsky, Rodica Dimitriu, Daniel Dejiță)

Instituții culturale care au sprijinit traducerile în limba română (Carina Brînzilă, Mariana Șovea, Crina Leon, Constantin Geambașu, Veronica Manole, Lavinia Seiciuc, Alina-Viorela Prelipcean, Diana Moțoc, Roxana-Ema Dreve, Raluca Pop, Magdolna Csegedi, Octavia Nedelcu, Mihaela Herbil)

INSTRUMENTELE TRADUCĂTORULUI

Leon D. Levițchi, *Îndrumar pentru traducătorii din limba engleză în limba română* (Luminița-Elena Turcu)

Instrumentele traducătorului de limba franceză (Mariana Șovea)

Dicționarele ca instrumente de lucru pentru traducătorii de limbă spaniolă în secolul XX (Lavinia Seiciuc, Alina-Viorela Prelipcean)

TRADUCĂTORI ÎN CULTURA ROMÂNEASCĂ – TIPOLOGIE ȘI PORTRETE

Scriitori-traducători (Daniela Hăisan)

Eugen Barbu (Maria-Cristina Hetriuc)

Otilia Cazimir (Daniela Hăisan)
Mircea Ivănescu (Radu Vancu)
Mihail Sadoveanu (Daniela Hăisan)
Henriette Yvonne Stahl (Daniela Hăisan)

Traducătorii universitari. Privire panoramică și portrete
(Ileana Neli Eiben)

Andrei Bantaș (Elena Croitoru)
Ileana Cantuniari (Mariana-Vica Ciupu)
Dan Dușescu (George Volceanov)
Petru Forna (Daniela Vladu)
Petre Grimm (Liana Muthu)
Leon Levițchi (George Volceanov)
Irina Mavrodin (Anca-Andreea Brăescu)
Valeriu Munteanu (Crina Leon)
Sanda Oprescu (Constantin Tiron)
Virgil Stanciu (Sanda Berce)

Intelectuali refugiați în traducere

Radu Cioculescu (Sorin Enea)
Micaela Ghițescu (Veronica Manole)
Mihai Isbășescu (Mihai Crudu)
Pericle Martinescu (Marcel Ungurean)
Gellu Naum (Petronela Munteanu)
Alexandru Popescu-Telega (Carmen Sveduneac)

Traducător, redactor de carte, memorialist: Antoaneta
Ralian (Daniela Hăisan)

Traducătorii ocazionali de texte non-literare

De la traducerea juxtiliniară la traducerea reconstituire
(Muguraș Constantinescu)

Câteva portrete de traducători în limba română din
domeniul tehnic și științific (Teodora Ghivirigă, Daniela
Cătău Vereș, Anamaria Gebăilă, Despina Rotaru,
Mariana Șovea, Carmen Andraș)

EXEMPLA

Imaginarul și subiectivitatea traducătorului
(Sanda-Maria Ardeleanu)

Dinu Flămând: Apropierea cu pași mici de
esența emoției este tocmai actul traducerii

Anca Irina Ionescu: Misterul și meșteșugul
traducerii

Volcanovismele lui George Volceanov

Bibliografie selectivă

III. EDITURI, COLECȚII, REVISTE

Introducere

Introducere (Camelia Crăciun)

Evoluția peisajului editorial

Casele de librărie și editură la sfârșitul secolului XIX și
începutul secolului XX (Aurora Firța-Marin)

Edituri din perioada interbelică (Anamaria Gebăilă)

Editurile epocii comuniste (Silvia Irimiea)

Explozia pieței editoriale post-comuniste (1990-2000)
(Muguraș Constantinescu)

Colecții de referință

Colecția „Biblioteca pentru toți” (Muguraș
Constantinescu)

Traducerile în „Opere fundamentale” (Simona
Modreanu)

Reviste în oglindă

Revista *Secolul 20* (Dorica Boltașu)

Romanian review: traducerea ca instrument de
propagandă culturală în România comunistă (Cătălina
Iliescu Gheorghiu)

Antologii și ediții

Antologiile de traduceri din literatura universală (Alice
Ionescu)

Traduceri, ediții bilingve, ediții filologice (Olimpia Mitric)

Edituri și colecții dintr-o perspectivă străină

Editura Omonia din perspectivă greacă (Maria Papadima)

Traduceri de teorie și critică literară în România comunistă din perspectivă (ceho) slovacă (Libuša Vajdová)

Exempla

Tălmăcitori în *Graiul nou* (Carmen Brăgaru)

Editura Kriterion (Timea Ferencz și Cristina Brînzan-Antal)

Portret de editor. Romul Munteanu (Camelia Crăciun)

Relații literare româno-italiene înregistrate în presa românească (Cristina Deutsch)

Editorul către cititori (fragment de prefață)

O sărbătoare a cărții. editura ciornei a împlinit zece ani de muncă rodnică

Bibliografie selectivă

IV. PERSPECTIVE ASUPRA TRADUCERII

Introducere (Muguraș Constantinescu)

Repere și contururi ale disciplinei

Teorii ale traducerii. Limbaj, semn, cultură (Iulian Boldea)

Literatura comparată și traducerea (Mihaela Cernăuți-Gorodețchi)

De la reflecții despre traducere la traductologie

Reflecții asupra traducerilor 1900-1945 (Ana-Magdalena Petraru)

Opinii interbelice legate de traducerea literară (Mihai Draganovici)

Reflecții asupra traducerilor 1945-1990 (Muguraș Constantinescu)

Primele studii și comunicări despre „teoria și practica traducerii” în România 1970-1990 (Elena Ghiță)

Traducere specializată și terminologie

Traducerea textelor specializate vs. Traducerea textelor literare (Elena Croitoru)

Panoramă asupra terminologiei în România (Daniela Cătău-Vereș)

Studiul ESP (Floriana Popescu)

Fenomene traductive

- Retraducerea, traducerea canonică, canonul traductiv (Muguraș Constantinescu)

Traduceri de texte traductologice (Ileana Eiben)

Originalul în mișcare (Muguraș Constantinescu)

Tendențe în traductologie

Vocea traducătorului - Privire generală (Larisa Cercel)

Notele traducătorului – Mircea Ivănescu (Liana Muthu)

Critica traducerilor (Raluca Nicoleta Balațchi)

Exempla

Aclimatizarea numelor proprii – literatura engleză (Liana Muthu)

Primul tezaur terminologic românesc (Daniela Cătău-Vereș)

Bibliografie selectivă

V. ANTICHITATEA ȘI EVUL MEDIU

Introducere

Antichitatea greacă

Traduceri în limba română apărute în decursul secolului XX

Longos, *Dafnis și Cloe* (Maria-Luiza Oancea)

Antichitatea latină

Traduceri în limba română apărute în decursul secolului XX (Muguraș Constantinescu)

Potrete de iluștri traducători clasiști (Maria-Luiza Oancea)

Eugen Cizek – portretul unui savant traducător clasicist (Maria-Luiza Oancea)

Traduceri din literatura medievală franceză

De la Roland la Tristan. Avatarurile traductologice ale materiei franceze și bretone în limba română (Brîndușa Grigoriu)

Epopoea traducerilor epice.

Cântarea și Cântecul lui Roland (Brîndușa Grigoriu)

Tristan și Isolda – florilegii în proză și versuri (Brîndușa Grigoriu)

Chrétien de Troyes și traducătorii săi români (Liliana Anghel)

Literatura sapiențială în Franța evului mediu – Renart Vulpoiul și Romanul Trandafirului (Diana Rinciog)

Traduceri din literatura medievală italiană

Dante Alighieri în limba română: repere istorice și traductiv-traductologice (Iulia Cosma)

Traduceri din lirica și proza lui Francesco Petrarca în limba română (Iulia Cosma)

Boccaccio și ceilalți prozatori italieni traduși în limba română (Daniele Pantaleoni)

Traduceri din literatura medievală spaniolă

Epeee, proză de ficțiune și relatare de călătorie în evul mediu hispanic (Mianda Cioba, Anca Crivăț)

Traduceri din literatura medievală portugheză

Literatură medievală portugheză (Veronica Manole)

Traduceri din literatura medievală engleză

Beowulf și începuturile literaturii engleze (Isabela Merilă)

Opera lui Chaucer în traducerea lui Dan Duțescu (Andreea Popescu)

Traduceri din legenda arthuriană medievală engleză (Andreea Popescu)

Traduceri din literatura medievală germană

Traduceri din literatura medievală germană (Mihai Draganovici, Mihai Crudu)

Cântecul Nibelungilor (Mihai Draganovici)

Traduceri din literatura nordică

Traduceri din literatura nordică veche în limba română (Sanda Tomescu-Baciu, Roxana-Ema Dreve)

Exempla – portrete de traducători

George Coșbuc (Iulia Cosma)

Eugen Tănase (Eugenia Tănase)

Virgil Tempeanu (Mihai Draganovici)

Romulus Vulpescu (Muguraș Constantinescu)

Bibliografie selectivă

VI. POEZIE (I) PERSPECTIVĂ DE ANSAMBLU

Traduceri și retraduceri din poezia secolelor anterioare

Poezie italiană (Oana Sălișteanu)

Poezie franceză (Andreea Bugiac și Ana Maria Antonesei)

Poezie norvegiană (Raluca-Daniela Duinea)

Poezie americană: Edgar Allan Poe (Liviu Cotrău)

Poezie maghiară (Timea Berki)

Traduceri din poeziamodernă și contemporană

Poezie franceză (Andreea Bugiac)

Poezie de limbă franceză și poezie neerlandeză din Belgia (Andrei Lazar)

Poezie germană (Alexandra Constantin)

Poezie japoneză (Rodica Frențiu, Florina Iliș)

Poezia maghiară (Timea Berki)

Poeți traducători

Lucian Blaga (Larisa Cercel)

Aurel Rău (Anda Rădulescu)

Eta Boeriu (Aurora Firța-Marin)

Ștefan Augustin Doinaș (Muguraș Constantinescu)

Poeți traducători din limba maghiară (Timea Berki)

W.B. Yeats (Rodica Albu)

Antologii de poezie

Poezie germană (Bianca Bican)
Poezie scandinavă (Raluca-Daniela Duinea (n. Răduț))
Poezie hispanică (Ilinca Ilian Țăranu)
Poezia maghiară (Timea Berki)

Idei contemporane despre traducerea poeziei

Șt. Aug. Doinaș, Irina Mavrodin, Miron Kiropol
(Muguraș Constantinescu)
Andrei Bantaș (Elena Croitoru)

Bibliografie selectivă

VI POEZIE (II) REPERE ÎN TRADUCEREA DISCURSULUI POETIC

Introducere (Muguraș Constantinescu, titela
Vîlceanu)

Traduceri ale discursului poetic

Poezia spaniolă a secolului de aur
(Mianda Cioba, Anca Crivăț)
Sonetele lui Shakespeare și tălmăcirea lor în
limba română (Dan Nicolae Popescu)
Traduceri din poezia rusă în spațiul românesc
(Ludmila Bejenaru)
Poezie americană (Georgiana Dilă)
Poezie britanică (Mihaela Gavrilă)
Poezia universală în colecția „Orfeu” (Muguraș
Constantinescu, Maria-Cristina Pîrvu)

Traducători ai discursului poetic

A.E. Baconsky ... a traduce sau a nu traduce...
(Rodica Baconsky)

Petre Solomon, portret „într-o oglindă
retrovizoare” (Rodica Lascu-Pop)

Exempla

Monograma lui Odysseas Elytis
În orizontul meu de așteptare (Victor Ivanovici)

Bibliografie selectivă